

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Praescriptio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

PRÆLATVS. PRÆSCRIP.

⁹ SECVLARES &c mulieres, licet possint hortari sedēdo: vt abbatilla, & priores societatum, non tamen prædicare formaliter, etiā cum licentia Episcopi, maximē mulier: quia officiū hoc virile est. secundum Panor. in c. noua. de pœni. & remissi.

¹⁰ Q. V A N D O aliquis est valde ignarus de necessarijs ad credendum, vel operandum, & habet commoditatem eundi ad prædicationē, vbi huismodi declarantur, videtur mortaliter pccare si nō vadit: quia salutē animq; negligere videtur. Si autem ultra hoc cōtemnit, manifestē mortaliter peccat. Christus prædicauit annis tribus, & quasi mensibus tribus, & vixit annis 33. & mensibus tribus: secundū Tho. 3. part. q. 39. a. 3.

P R Æ L A T V S.

¹¹ P R Æ L A T U S dicitur communiter quisquis habet curā animarum. c. iua. de cleri. & grot. propriē verō, nomine prælati veniunt maiore habentes prærogatiuam sine iurisdictione: vt plebanus, decanus, archipresbyter, & consimiles, de form. corn. c. Romana. in 6. propriissimē autem habentes iurisdictionem. c. 2. de iudi. iuncta glo. & in c. dudum, de sepul. §. in ecclēsijs. qui prælatus à collegio eligitur, & per electio nem iurisdictionem accipit in collegio: secundum Innoc. in c. cūm ab ecclēsia rum. de of. or. Requiritur ergo primō electio, & confirmatio per supriorē, vel quodd præferatur ipsi collegio per superiorē habentem potestatem. c. nihil de elect. Secundō, quodd vniuersitas, vel collegium, quod ipsum elegit, sit clericorum, vel religiosorum: quia aliās non posset dare iurisdictionē in personas ecclēsias: secundum Inno. Tertiō, quodd iste electus sit clerus: quia aliter iurisdictio spiritualis in eum non caderet, vt in c. cūm causam. de p̄fici. Quattō, quodd habeat iurisdictionem ordinariam in foro contentioso excommunicādi. Vnde priores mendicantium, & aliorum ordinum, sunt hoc modo propriē prælati, & possunt esse conservatores. suprā. Conseruator. §. 2.

¹² NEGLIGENTIA prælati in omissione necessariorum ad eius officiū vt in visitatione, correcōne, & huismodi, est peccatum: secundum gloss. in c. ea quæ. de off. archi. & tenetur nō solum de dolo, & lata culpa, sed etiam de leui culpa, de damno ecclēsiarum, & fortius animarum: secundum Host. in d. c. ea quæ. De alijs prælatorū peccatis, vide ver. Episcopus per totum, permisso, negligentia, correcōne. §. 10. & 11.

¹³ P R Æ L A T V S non tenetur veniam subditō petere, etiam quod excessit in eius correctione, ne eius auctoritas eneruerit. d. 86. c. quoniam. & secundum Aug. in regula.

¹⁴ P R Æ L A T V S obligans ecclēsiam pro alienis debitis, ipso facto est suscipitus ab administratione spiritualium, & temporalium: codem modo si alienat pro alienis debitis, non autem si pro proprijs, & si sic suspensus celebrat, non efficitur irregulatis: secundum Panorm. in ca. 2. de solu. quia non est suspensus ab ordine, sed ab administratione, quamvis Hosti, oppositio teneat & malē. Potest tamen mutare, & facere eleemosynam pauperibus, quando abundant: secundum Panorm. ibidem. quia bona ecclēsiae superfluit pauperum, ideo si eis dentur, non est malum.

¹⁵ P R Æ L A T V S non tenetur omnibus placere, imō non potest, & quanto iustior, tanto minus potest: secundum Panor. in c. qualiter & quād. c. 2. de accusa. Quomodo potest eligere sibi confessorem. suprā, Absolutio. §. 14. vide de hoc in ver. alienate. §. 3. Ab hereditatem possit repudiare seu legatum. supr. Alienatio. §. 17.

¹⁶ P R Æ S C R I P T I O. & vſu capio importat acquisitionem dominij per continuam possessionem temporis à lege definiti, auctoritate legum vim capiens, pœnā negligentibus inferens, & finem litibus imponens. ff. de vſu, lib. 3. Nec est contra ius naturale, imō rationi consonum, quia negligentes puniunt, & terminat lites. Cūm autem est

est legitima, id est, cum bona fide, & stus titulus secundum eundem Verrantio tempore, ut iura canonica approbat, ius parit in foro conscientię, ita quid sine peccato retineatur, etiam si postea sciatur fuisse alienum: quia ratione legum rationabilium, factus est dominus rerum legitimè præscriptarum, secundum Caieta. ibi in summa. Differt tamen præscriptio ab usurpatione: quia usurpatio est rei mobili, quæ in triennio completur, c. quas actiones. 16. q. 3. præscriptio vero, est rei immobilis, & non ita citò complety, sed ad eius complemetum, maius temporis spatum requiritur, ut in sequenti. §. dicetur.

² P R A E S C R I P T I O vna longi temporis est, videlicet annorum decem, inter presentes, id est, in eadem civitate existentes, secundum Accur. vt not. glo. in l. cùm in longi. C. de præscript. lon. temp. Alia xx. annorum, inter absentes. Alia est longissimi temporis, videlicet xxx. vel xl. annorum. 16. q. 3. §. potest. Intellige contra laicos, quia contra ecclesiam laicus non præscribit.

³ A D præscriptionem secundum iusta canonica quatuor requiruntur. Primo, possessor rei præscribendæ continua sine interruptione usque ad finem præscriptionis. c. illud. eodem. & in regula, sine possessione, de regulis iuris. & quod teneat eam nomine suo, & non alieno, ut colonus, nec præcario, & huiusmodi, qui non proprio nomine possidet. c. cùm venissent, de rest. spo. Secundò, requiritur bona fides præscribentis, id est, quod credat esse rem suam, licet erret in facto. l. bona fide. ff. de verb. signi. limita in præscriptione ubi requiritur aliquis actus positivus. Pa. in c. ff. de præseri. Tertiò, requiritur titulus iustus. c. si diligenter. de præseri. cum limitationibus, quas ponit Pan. in c. de quarta. eo. vel si titulus saltem præsumptus, secundum Archid. Flor. & secundum Veruer. Tunc nanc; quis secura conscientia dicitur habere iustum titulum, quando nihil probabilitatis innoescit ei de contrario: & dicitur iu-

uer. omnis actus, per quem solet dominum acquiri, ut iure hereditatio vel ex emptione, vel donatione, & huiusmodi. Quartò, quod sit talis testis, qua possit præscribi: non enim omnia præscriptionem patiuntur, de quibus vide Sil. ver. præscriptio secundo, §. 2. quasi usque in finem, sicut peccatum, ecclesia, loca religiosa, & alia plura.

⁴ S i quis dubitat, licet nesciat habere iustum titulum, est possessor bona fidei, usquequo sciat se iniuste possidere, tunc enim cessat bona fides. Vide cum tali dubitatione potest præscribere, maximè si à principio non habuit tale dubium: debet tamen diligenter inquire, & cùm inuenierit rem esse alienā, statim restituere. gl. in c. ff. co. & est tex. in c. si virgo. 32. quæst. 2. ibi enim dicitur bona fidei possessorem esse, quandiu alienum possidere quis ignorat.

⁵ S i quis à principio præscriptionis fuit male fidei possessor, postmodum effectus in bona fide perseverat, non præscribet, nisi incipiendo à tempore quo incepit habere bonam fidem, secundum Pan. & Hostiæ. in d. c. ff. contra Inno. & Bart. in d. c. ff. quia oportet quod præscribens in nulla parte temporis habuerit conscientiam rei alienæ. Facit d. c. si virgo. & hoc tene.

⁶ Q uia completa præscriptione, incipit habere malam fidem, id est, scire rem præscriptam non fuisse suam, non propterea tenetur restituere, lege sic disponente, secundum Tho. quol. 12. a. 2. 5. quia lex potest aliquem pro peccato, & negligentia punire in re sua, & alteri tradere. Ad hoc est lex Locius. ff. de euic. & c. quid dicam. 14. q. 4. secus ante completam. infra, Restitutio. §. 24. Licet aliqui his contradicant, hoc tamen verum est, ut teneat gloss. in c. vigilanti. eo. Vin. Tancr. Gof. Ioan. de rip. & Panor. in d. c. vi. vigilanti. & ita tene. Dicitur possessor bona fidei, cùm quis credit tradenter rem, est dominum rei, vel habere dominum distrahendi, licet erret.

PRÆSCRIPTIO.

PRÆSUMPPIO.

in facto. ff. de verb. signific. l. bonæ fidei. quæ semper præsumitur, nisi probetur in contrarium.

7 P O S S E S S I O naturaliter interrupitur, per maris, vel fluminis inundationem, vel occupationem fundi, per violentam deiectionem, si res à possessore furioso sublata est. l. naturaliter ff. de vñuc. vel si quomodounque amissa est, vel possessor habuit animum deferendi rem. ff. de ser. vrb. præ.

l. si ædes.

8 P R A E S C R I P T I O ciuiliter interrumptur oculo modis, de quibus agitur, non in conscientia, sed in exteriori foro. Vide Tab. ver. codem §. 16.

9 Q V I C V N Q V E potest proprio nomine possidere, potest præscribere, non autem qui alieno nomine possidet e. si diligenter cod. Et precati possidentes non possunt præscribere per quod cunque tempus possederint. c. clerici.

16. quæstio. 3. Item coloni. in dicto capitulo. clerici. & sequenti. item vñfructarius. §. fructarius. Institut. per quas perso. no. ac. Item nec creditor præscribit pignus. l. nec creditores. C. de pig. act. quia tales prædicti alieno nomine possident. Vnde si post ceterum annos posset probare aliquod tuo nomine possellum, præscriptio non curteret.

10 I N multis etiam casibus non currit præscriptio, etiam quod non interrumptur. Primo tempore prælati, qui male alienauit rem ecclesiæ. canon. si fæcerdos. 16. quæstio. 3. Secundo, tempore vacationis ecclesiæ. capitulo. &c. de quarta. co. Tertio, si prælatus eius est hereticus, quia tunc quasi vacare intelligitur, & procurator, vel economus a prælato constitutus agere non potest. in cler. procuratorem de procata. Quartò, tempore schismatis. cod. capitulo. cum nobis. capitulo. quia diligentia. de electio. Quinto, tempore excommunicatiois ipsius prælati, vel suspensionis. c. quia diuersitatem. de præbend. Sexto, contra eum qui est in astate pupillari. C. in quib. caus. res in integr. non est ne. l. fin. Item quando quis

est in potestate patris. C. de bonis quæ liberis l. quæcunque. Item non currit tempore matrimonij contra vxorem, quæ agere non potest, quod ad dorem repetendam, &c. C. de iure dotum. l. in rebus. Item quando quis iusta causa impeditus agere non potest. c. exactione. de appella. & est generalis regula, quia talis non est in culpa negligentiæ, propriæ quam admittitur prescriptio.

11 N O N currit præscriptio cum eum, qui diu aliquid sine causa soluit. C. de agri. & censi. l. litibus imponentes. & capitul. peruenit. de censi. Nec incipit currere præscriptio citati, nisi finito termino, vt si Petrus tenuerit Antonio hinc ad annos decem soluere. C. ducatos, non incipit currere præscriptio, nisi finito decenio, qui erat solutionis terminus. C. de præscript. 30. vel 40. an. l. cum non ussimi. §. illud.

P R A E S U M P T I O.
P R A E S U M P T I O est duplex, una secundum canonistas, quæ secundum Gof. est alicuius facti dubius plena, quædoquæ semiplena probatio. At quia hæc ad forum extetius pertinet, iuristis relinquamus. Vide Tab. iii in principio. Alia est secundum theologos, pertinens ad forum animæ, quæ secundum Thom. secunda secunda quæstion. 21. a. 1. videtur importare quandam immoderantiam spei, & est vitium, quo quis actu interiori, vel exteriori aggreditur opus excedens suam facultatem, quasi non excedat. & quia hoc contra rationem, & virtutem magnanimitatis est, idem peccatum: vt si ignorans præsumat mederi corpora, docere, prædicare, & huiusmodi: & vniuersaliter facere, quod nescit. Vel si vñtur potestate, vel iurisdictione, quæ non habet, sicut si acolytus præsumat legere epistolam cum manipulo, vel euangelium, & non iudex iudicare, vel secularis iudex iudicare clericos, & huiusmodi: vel si indignus præsumat facere, quæ ad dignos pertinent, vt communicare in peccato mortali.

